การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*

THE DEVELOPMENT OF STORY WRITING USING AKITA ACTION LEARNING AND EXERCISES FOR GRADE-4 STUDENTS

อาทิตย์ สีตะมา[1] และ ณัฐกฤตา นามมนตรี[2]

Arthit Sitama[1] and Nutkritta Nammontree[2]

[1-2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[1-2]Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: 66010184016@msu.ac.th

วันที่รับบทความ : 3 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 9 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 11 มิถุนายน 2569

Received 3 June 2026; Revised 9 June 2026; Accepted 11 June 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้

Citation:

*อาทิตย์ สีตะมา และ ณัฐกฤตา นามมนตรี. (2569). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1496-1515.

Arthit Sitama and Nutkritta Nammontree. (2026). The Development Of Story Writing Using Akita Action Learning And Exercises For Grade-4 Students. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1496-1515.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

เชิงรุกตามแนวอคิตะ 2) แบบฝึกทักษะการเขียนเล่าเรื่อง 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง แบบอัตนัย และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผ่านการตรวจพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ระยะเวลาทดลอง 5 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 29.54 และหลังเรียนเท่ากับ 53.23 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47)
คำสำคัญ: การเขียนเล่าเรื่อง, การจัดการเรียนรู้ตามแนวอคิตะ, แบบฝึกทักษะ, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, ความพึงพอใจ

Abstract

This research aimed to: 1) study the narrative writing ability of Grade 4 students using Akita action learning management combined with skill exercises, and 2) investigate students' satisfaction towards Akita action learning management combined with skill exercises. This study employed a one-group pretest-posttest design. The target group for this study consisted of 13 Grade-4 students under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4 during the first semester of the 2025 academic year, selected through purposive selection. The research instruments included: 1) Akita action learning lesson plans, 2) narrative writing exercises, (3) a subjective test assessing narrative writing ability and (4) a satisfaction questionnaire; all of which were validated by experts for Content Validity (IOC). The experimental period lasted for 5 weeks. The data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

The research findings were as follows: 1) The narrative writing ability of Grade-4 students after the implementation of Akita action learning management combined with skill exercises was significantly higher than that before the experiment at the .05 statistical level, with the mean pretest score at 29.54 and posttest score at 53.23. and 2) The overall satisfaction of students towards Akita action learning management combined with skill exercises was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47).

Keywords: Narrative writing, Akita learning management, Skill exercises, Grade-4 students, Satisfaction

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สาระการเขียนในวิชาภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญทางในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในชีวิตจริง ซึ่งทักษะนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ต้องอาศัยการฝึกฝนระบบความคิดและการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; กรรณิการ์ พลยุทธ์, 2541) อย่างไรก็ตาม บริบทเชิงพื้นที่ของโรงเรียนบ้านคำสว่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่บริการห่างไกล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประสบปัญหาสำคัญในการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านนี้อย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นจากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในช่วงปีการศึกษา 2564–2566 ที่ผ่านมา ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยทางด้านสาระการเขียนเพียงร้อยละ 70.99 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคำสว่าง พุทธศักราช 2567 (โรงเรียนบ้านคำสว่าง, 2567ข) และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนบ้านคำสว่าง, 2567ก) ข้อจำกัดเชิงพื้นที่มีผลสืบเนื่องโดยตรงต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนผ่านระดับชั้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องยกระดับการเขียนจากระดับคำไปสู่การเรียบเรียงความคิดเชิงสร้างสรรค์ ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของสถาบันภาษาไทย ในปีการศึกษา 2566 ยืนยันว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างจินตนาการเพื่อเรียบเรียงโครงเรื่อง 2) คลังคำศัพท์และการสะกดคำพื้นฐาน และ 3) ความมั่นใจในการถ่ายทอดความคิดออกมาในรูป

การเขียนเล่าเรื่อง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น (โรงเรียนบ้านคำสว่าง, 2557ก) สภาวการณ์ดังกล่าวจึงเป็นปัญหาวิจัยเชิงพื้นที่เร่งด่วนที่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องสืบค้นแนวทาง และพัฒนานวัตกรรมมาทลายกำแพงการเรียนรู้นี้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงนวัตกรรมในการทลายข้อจำกัดเชิงพื้นที่ดังกล่าว โดยนำจุดแข็งของกระบวนการอคิตะที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดและสร้างการตระหนักรู้แก่ผู้เรียนผ่าน 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1) การตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ 2) มีความคิดของตนเอง 3) อภิปรายกันเป็นคู่ กลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน และ 4) การทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ (คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ, 2559; Akita Improvement Investigating Committee, 2017; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) กระบวนการนี้จะเข้ามารื้อถอนความเคยชินเดิมของห้องเรียนตามชนบทที่เน้นการเรียนแบบท่องจำ ยกระดับสู่ห้องเรียนที่มีการสื่อสารร่วมมือสรุปประเด็นความคิด และสร้างสรรค์จินตนาการอย่างไร้ขอบเขตตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ชวลิต ชูกำแพง, 2561; ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2562) แต่อย่างไรก็ดี การกระตุ้นคิดผ่านกระบวนการอคิตะเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหารากลึกเรื่อง การสะกดคำและไวยากรณ์ผิดพลาดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงบูรณาการแบบฝึกทักษะเป็นตัวช่วยเสริมแรงเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่ในการประคองความรู้ และเป็นแบบฝึกย้ำคิดย้ำทำอย่างเป็นระบบส่วนบุคคลหลังกระบวนการกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนสามารถจับคู่กระบวนการสร้างเรื่องราวจินตนาการจากการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ เข้ากับทักษะไวยากรณ์และการสะกดคำที่ถูกต้องจากการทำแบบฝึกทักษะ นำไปสู่การพัฒนาการเขียนเล่าเรื่องที่รอบด้าน สอดคล้องกับผลวิจัยของ จิราพร ขวัญธนเจริญ และคณะ (2565) ที่ว่า การผสานนวัตกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ที่ซับซ้อนของผู้เรียนให้สูงขึ้นอย่างชัดเจน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้มุ่งหวังเพียงแค่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังมุ่งสร้างคุณูปการเชิงพัฒนาการที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันในหลายมิติ เริ่มตั้งแต่การพัฒนาตัวผู้เรียนและผู้สอนในพื้นที่จริง โดยนักเรียนจะ

ได้รับการปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบที่มีต่อวิชาภาษาไทย เกิดความมั่นใจและพึงพอใจต่อการเป็นผู้สร้างสรรค์เรื่องราวด้วยตนเอง แม้ภายใต้ขีดจำกัดด้านทรัพยากรของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างในการยกระดับคะแนนผลการประเมินระดับชาติ (NT) และโอเน็ต (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และในท้ายที่สุดในมิติวิชาการเชิงนโยบาย ผลการวิจัยรวมถึงนวัตกรรมชุดนี้ที่ผ่านการพิสูจน์เชิงประจักษ์แล้ว จะเป็นกรณีศึกษาต้นแบบที่มีความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์การศึกษา ซึ่งช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี หรือภูมิภาคอื่น ๆ ที่เผชิญข้อจำกัดและวิกฤตการณ์ทางการเรียนรู้ในลักษณะเดียวกัน สามารถนำไปศึกษา ขยายผล ถ่ายโอน หรือประยุกต์ปรับใช้เพื่อร่วมกันปฏิรูปและยกระดับสมรรถนะทางภาษาไทยของเยาวชนในภาพรวมประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียน

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรรกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างรากฐานทางวิชาการและออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งสาระสำคัญออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคำสว่าง พุทธศักราช 2567 สังเคราะห์ได้ว่า หัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ การบูรณาการระหว่าง “ความรู้ทางภาษา” (สาระที่ 4) และ “ทักษะการสื่อสาร” (สาระที่ 2) โดยเฉพาะการเขียนเล่าเรื่องในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ต้องมุ่งเน้นความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ควบคู่ไปกับความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดเหล่านี้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาและกำหนดเครื่องมือวัดประเมินผลเพื่อให้การวิจัยตอบสนองต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; โรงเรียนบ้านคำสว่าง, 2567ข)

2. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเล่าเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องได้รับการนิยามว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านบรรยายโวหารที่มีระบบ (สุทิติ ขัตติยะ, 2551; ดวงใจ ไทยอุบุญ, 2554) จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ความถูกต้องของภาษาและคลังคำ 2) ความสามารถในการเปรียบเทียบและลำดับเหตุการณ์ และ 3) การใช้จินตนาการเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับผู้อ่าน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อพัฒนาทักษะจากระดับพื้นฐานสู่ความชำนาญ (เอกกนก พญาดำรง, 2559)

3. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะเป็นรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา และการสื่อสารผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงสนทนาในห้องเรียน จากการสังเคราะห์หลักการของ คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ, (2559) และ Akita Improvement Investigating Committee, (2017) ร่วมกับทัศนะของ (ชวลิต ชูกำแพง, 2561; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561; ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2562) ผู้วิจัยได้กำหนดหัวใจหลักของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะในการพัฒนาการเขียน ไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ : การกระตุ้นให้เด็กเห็นภาพหรือประเด็นก่อนเริ่มเขียน 2) มีความคิดของตนเอง : การฝึกคิดเป็นรายบุคคลก่อนสื่อสารออกไป 3) อภิปรายแลกเปลี่ยน : การใช้ “การสนทนา” เพื่อขยายฐานคำศัพท์และมุมมองร่วมกับคู่หรือกลุ่ม และ 4) ทบทวนวิธีการเรียนรู้ : การสะท้อนคิด เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์

4. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะทำหน้าที่เป็น “สะพาน” เชื่อมระหว่างความเข้าใจเชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง จากการสังเคราะห์แนวคิดของ ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550) และ อนงพันธุ์ ใบสุขันธ์ (2551) ผู้วิจัยสรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพสำหรับงานวิจัยนี้ต้องถูกออกแบบให้สัมพันธ์กับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ โดยเริ่มจากการฝึกเขียนในระดับคำ ประโยค รูปภาพ ไปจนถึงการเล่าเรื่องตามจินตนาการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่มั่นคงและสามารถตรวจสอบความเข้าใจได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์ข้อค้นพบออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

5.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ ในระดับสากลพบว่าความสำเร็จอันยาวนานของแนวคิดอคิตะมิได้เกิดจากเทคนิคการสอนเพียงอย่างเดียว แต่ถูกขับเคลื่อนด้วยระบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาวิชาชีพครู และการร่วมมือกันจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาระดับชาติและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืน (Arimoto et al., 2020; Orbuda, V. B. H., & Escarlos, G. S, 2025) สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทยที่ยืนยันว่า การสอนตามแนวทางอคิตะส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีดัชนีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม (ปิยาพัชร เที่ยงตรง, 2565)

5.2 บทบาทของแบบฝึกทักษะและแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก งานวิจัยระบุว่าการประยุกต์ใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงรุกและการจัดระบบความคิดช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบและส่งเสริมทักษะทางภาษาได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยส่งผลให้ความสามารถด้านการเขียนและการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตลอดจนสร้างความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (วณัฐพล สินภิบาล, 2563; ณัฐเกียรติ เจริญสุข, 2566)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคำสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 13 คน เนื่องจากโรงเรียนบ้านคำสว่างเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านจำนวนประชากรนักเรียน ในแต่ละระดับชั้นจะมีห้องเรียนเพียงแค่หนึ่งห้องเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากนักเรียนทั้งหมดในระดับชั้นดังกล่าว โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามขั้นตอน ประกอบด้วย 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ท14101 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2.2 แบบฝึกทักษะการเขียนเล่าเรื่อง จำนวน 6 ชุด ที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ โดยเน้นการจัดลำดับความท้าทายจากระดับกลุ่มคำ ประโยค รูปภาพ ไปจนถึงการเขียนเล่าเรื่องที่สมบูรณ์ โครงสร้างของแบบฝึกทักษะแต่ละชุดประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ดังนี้ 1) ส่วนสรุปความรู้และตัวอย่าง เพื่อทบทวนเนื้อหาและสร้างความเข้าใจผ่านต้นแบบการเขียนที่ถูกต้อง 2) ส่วนแบบฝึกทักษะย่อย ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ข้อ ที่เรียงลำดับความยากง่ายตามพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหา และ 3) ส่วนเฉลยและตรวจสอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินผลและสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองหลังจบกิจกรรม 2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยมีระดับคะแนนข้อละ 10 คะแนน ประเมินผลด้วยเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) 3 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นครอบคลุม 5 รายการประเมิน เกณฑ์การประเมินดังกล่าวช่วยให้การวัดผลมีความเป็นปรนัยและครอบคลุมทั้งมิติด้านทักษะภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนและ 2.4 แบบสอบถาม

ความพึงพอใจ ที่ได้พัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ น้อยถึงมากที่สุด ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ในการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อสรุปผลความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ โดยใช้สอบถามความคิดเห็นความรู้สึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยครอบคลุมประเด็นด้านเนื้อหา ได้แก่กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และประโยชน์ที่ได้รับ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดฯ ทฤษฎีการเขียนเล่าเรื่อง และแนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะภาษาไทย เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน และออกแบบกิจกรรมการเขียน 6 รูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาจากระดับคำ ประโยค ไปสู่การเขียนเรื่องตามจินตนาการ 3.2 การร่างเครื่องมือ โดยสร้างแบบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องและแบบสอบถามความพึงพอใจตามกรอบแนวคิดที่กำหนด 3.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 3.4 การปรับปรุง โดยแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) และ 3.5 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ผลการทดลองใช้ พบว่า 1) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง มีค่าความยากง่าย (PE) อยู่ระหว่าง 0.42 – 0.73 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.35 – 0.68 โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.45 – 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ซึ่งเครื่องมือทุกฉบับมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้ และจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ดังนี้ 4.1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเริ่มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ 4.2 ระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยทำการสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

รวมระยะเวลาการทดลองทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ 4.3 ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ และให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้ 5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง แล้วนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 5.2 การประเมินระดับของแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามการแปลความหมายตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านคำสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 13 คน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการทดลอง

จากผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยของความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนก่อนและเรียนโดยใช้การจัดการเรียนเชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 คน โดยวิเคราะห์ผลจากการทดสอบด้วยแบบวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีรายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง	ประชากร (N = 13)				t	p
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. เขียนคำศัพท์จากภาพ	6.50	1.20	9.46	0.52	8.24	.000
2. เขียนประโยคอธิบายภาพ	5.85	1.14	9.23	0.60	9.15	.000
3. เขียนเล่าเรื่องจากคำ	5.10	1.05	8.85	0.69	10.40	.000
4. เขียนเล่าเรื่องจากภาพ	4.62	0.87	8.69	0.75	12.15	.000
5. เขียนเล่าเรื่องตามหัวข้อที่กำหนดให้	4.08	0.95	8.54	0.88	11.20	.000
6. เขียนเล่าเรื่องตามจินตนาการ	3.39	1.04	8.46	0.97	12.50	.000
รวม	**29.54**	**5.16**	**53.23**	**1.62**	**14.07**	**.000**

**p > .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 29.54 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 53.23 คะแนน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 5.16 หลังเรียนเท่ากับ 1.62 ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) พบว่า คะแนนความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 14.07$, $p < .05$) ผลการวิจัยยังบ่งชี้ว่า การกระจายตัวของคะแนนหลังเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัดที่พิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ลดจาก 5.16 เหลือ 1.62 สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาการความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องได้ดีขึ้นในระดับที่ใกล้เคียงกันทุกคน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะหลังการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 คน โดยวิเคราะห์ผลจากการประเมินด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ หลังจากที่ได้รับการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีรายละเอียดดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการ	ประชากร (N = 13)		ระดับความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.54	0.56	มากที่สุด
2. ด้านการวัดและประเมินผล	4.74	0.43	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.82	0.43	มากที่สุด
รวม	**4.70**	**0.47**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ แสดงให้เห็นว่า มีคะแนนความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงทัศนคติเชิงบวกและความพึงพอใจอย่างมากต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 29.54 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 53.23 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 5.16 หลังเรียนเท่ากับ 1.62 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางปัญญา อันเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดอคิตะ คือ การใช้ “การสนทนาทางวิชาการ” อันเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะในขั้นตอนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถ่ายทอดมุมมองและเรียนรู้คลังคำศัพท์จากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้นักเรียนที่มีข้อจำกัดด้านการเขียนสามารถรวบรวมความคิดเห็น และเรียบเรียงเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้นก่อนที่จะลงมือเขียนเล่าเรื่องราวออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับแนวคิดของ Orbuda, V. B. H. & Escarlos, G. S (2025) ที่ระบุว่าหัวใจของอคิตะ คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์และการแนะแนวการสอนร่วมกัน และยังสอดรับกับความเห็นของ Arimoto et al. (2020) ที่วิเคราะห์ว่าความสำเร็จของอคิตะเกิดจากการเน้นความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขัน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเท่าเทียมทางการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การใช้โครงสร้างการเรียนรู้ผ่านแบบฝึกทักษะที่ถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ การผสมผสานขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ ได้แก่ รู้จักตั้งข้อสังเกต, มีความคิดของตนเอง, อภิปรายแลกเปลี่ยน, และทบทวนการเรียนรู้ ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างทางปัญญาที่ช่วยลดภาระพุทธิปัญญาของนักเรียน โดยการแบ่งขั้นตอนการเขียนเล่าเรื่องที่ซับซ้อนให้เป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน แบบฝึกทักษะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกลงมือปฏิบัติซ้ำจนเกิดความชำนาญ และสามารถตกผลึกความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาพัชร เที่ยงตรง (2565) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิตะ เรื่อง การคูณและการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 34 คน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือใน

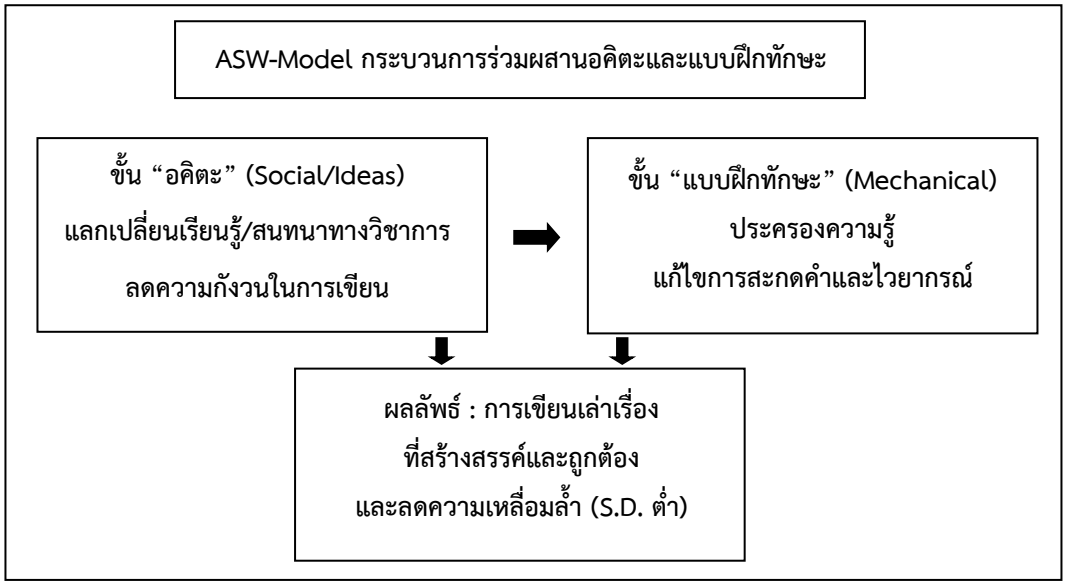
การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิตะ มีคะแนนของการทดสอบหลังเรียน และหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน แสดงว่ามีความคงทนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ขวัญธนเจริญ และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอะคิตะที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอะคิตะ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ยังเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้จัดระบบความความและเรียบเรียงเรื่องราวจากประสบการณ์ผ่านการมีส่วนร่วม และการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน จึงนับได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับความสามารถการสื่อสารด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนให้พัฒนาขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า มีคะแนนความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าปฏิบัติ และกล้านำเสนอความคิดเห็นของตนเองอย่างเป็นอิสระ ตลอดจนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ให้คำแนะนำและข้อมูลย้อนกลับอย่างฉับพลันในขณะดำเนินกิจกรรม ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยตามแนวทางอคิ

ตะ ซึ่งช่วยลด “ความวิตกกังวลในการเขียน” และเปลี่ยนเป็นความตระหนักในคุณค่าของผลงาน ทำให้นักเรียนเห็นว่าทักษะที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและต่อยอดสู่การเรียนรู้ในรายวิชาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นแกจากนี้นักเรียนยังได้รับคำแนะนำเพื่อพัฒนาต่อยอดงานเขียนของตนเองอย่างรวดเร็วและชัดเจน ซึ่งเป็นผลมาจากบทบาทของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกที่ให้ “ข้อมูลย้อนกลับทันที” ในขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ การทราบเกณฑ์การประเมินและการตรวจสอบความเข้าใจที่หลากหลายช่วยให้นักเรียนลดความกังวล และเห็นแนวทางการพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น ผลการศึกษานี้สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นนวัตกรรมที่เปลี่ยนบทบาทผู้เรียนจาก “ผู้รับความรู้” เป็น “ผู้สร้างองค์ความรู้” แม้ในระยะแรกนักเรียนอาจต้องปรับตัวกับบรรยากาศการเรียนที่ต้องสื่อสารมากขึ้น แต่ประโยชน์ที่ได้รับทั้งด้านทักษะการเขียนและการกล้าแสดงออกกลับสร้างความพึงพอใจในระดับสูงยิ่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดรูปธรรมของนวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยสามารถสังเคราะห์เป็นแบบจำลององค์ความรู้ใหม่ที่เรียกว่า “ASW-Model” (Akita-Scaffolded Writing Model) หรือ “แบบจำลองการเขียนแบบประคองศิษย์ตามแนวอคิตะ” ซึ่งเป็นการผสานพลังระหว่าง กระบวนการกลุ่มเชิงรุก และเครื่องมือประคองปัญญารายบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. การผสานพลังแบบทวิภาคเพื่อลดภาระพุทธิปัญญา โดยทั่วไปการเขียนเล่าเรื่องตามจินตนาการเป็นกิจกรรมที่สร้าง "ภาระพุทธิปัญญา" ให้แก่เด็กประถมตอนต้นสูงมาก เพราะเด็กต้องคิด “เรื่องที่จะเขียน” ไปพร้อม ๆ กับ “สะกดคำให้ถูกต้องตามไวยากรณ์” องค์ความรู้ใหม่ที่ดำเนินงานวิจัยค้นพบ คือ การแยกกระบวนการสมองออกจากกันด้วย “อคิตะโมเดล ร่วมกับแบบฝึกทักษะ” 1.1 ขั้นอคิตะ ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นปัญญาและการสร้างเรื่องราวผ่านการพูดคุยและ "การสนทนาทางวิชาการ" ทำให้เด็กรวบรวมประเด็นความคิดได้เสร็จสิ้นก่อนเริ่มเขียน 1.2 ขั้นแบบฝึกทักษะ ทำหน้าที่เป็นโครงร่าง ในการจัดระเบียบโครงสร้างประโยค คลังคำ และการสะกดคำ การร่วมผสานนี้ช่วยให้ผู้เรียนไม่เกิดสภาวะลื่นไหลทางปัญญาชะงักนำไปสู่คุณภาพงานเขียนที่สูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด

2. กลไกสร้างความเสมอภาคทางการเรียนรู้ในห้องเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยชิ้นนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจมากทางสถิติ คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ลดลงจากเดิม 5.16 (ก่อนเรียน) เหลือเพียง 1.62 (หลังเรียน) คำอธิบายเชิงวิชาการ ค่า S.D. ที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญนี้ชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมนี้สามารถ "ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้" ในห้องเรียนที่มีเด็กคละความสามารถได้เป็นอย่างดี โดยเด็กกลุ่มอ่อนจะได้รับการประคองความรู้จากเพื่อนในขั้นตอนจับคู่อภิปรายของแนวอคิตะ และมีต้นแบบงานเขียนในแบบฝึกทักษะคอย

ช่วยเหลือ ทำให้เกิดกลไกพัฒนาการที่ใกล้เคียงกันทุกคนไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด

3. การเปลี่ยนจิตวิทยาในชั้นเรียน จาก “กลัวผิด” เป็น “กล้าสร้างสรรค์” ผ่านบทบาทใหม่ของครูผู้สอนที่เปลี่ยนจาก “ผู้ประเมินชี้ผิด-ชี้ถูก” ไปทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกที่ให้ข้อมูลสะท้อนกลับทันที” องค์ความรู้ใหม่ การจัดบรรยากาศตามขั้นตอนของอคิตะโมเดลสร้าง "พื้นที่ปลอดภัยทางจิตวิทยา" ในการเรียนภาษาไทย การสะท้อนคิดประเมินตนเอง และการได้รับข้อมูลป้อนกลับอย่างอ่อนโยนจากแบบฝึกทักษะ ช่วยขจัด "ความวิตกกังวลในการเขียน" ของเด็ก ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาพุ่งสูงในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47) ซึ่งเป็นแรงขับภายในที่ยั่งยืนในการเรียนหลักภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-group pretest-posttest design) ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคำสว่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กตลอดจนศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ ดำเนินการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 13 คน ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยสามารถสรุปเนื้อหาเชิงวิชาการได้ดังนี้ 1. ด้านความสามารถในการเขียนเล่าเรื่อง ผลการวิจัยเชิงประจักษ์ พบว่า ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 29.54 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 45.45) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 53.23 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 81.89) ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการนวัตกรรมทั้งสองส่วนส่งผลต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวอคิตะ ช่วยกระตุ้นระบบคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเรื่องเล่าผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม ขณะที่แบบฝึกทักษะทำหน้าที่ประดับประคองการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ทำให้นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำศัพท์ การสะกดคำ และสื่อสารความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ 2. ด้านความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึง

พอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47) เนื่องจากการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมักจะขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเป็นอิสระ ได้ร่วมคิด ร่วมทำ และนำเสนอผลงานท่ามกลางบรรยากาศเชิงบวกที่ไม่มีการตัดสินถูกผิด ทำให้เกิดเจตคติที่ดีและมีความสุขต่อการเรียนรู้ภาษาไทย ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้** ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับนโยบายและการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้ 1. ระดับนโยบายและการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ควรบรรจุ “การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะ” เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการวิเคราะห์ระดับชาติ (NT และ O-NET) 2. ระดับนโยบายการจัดการเรียนการสอนและครูผู้สอน เชิงปฏิบัติสำหรับโครงสร้างเวลาเรียน ครูผู้สอนต้องมีการบริหารจัดการเวลาที่ยืดหยุ่น เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมักมีระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันในห้องเรียนเดียว โดยเฉพาะขั้นตอน “การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง” ควรกำหนดเวลาให้สอดคล้องกับความช้า-เร็วของนักเรียนรายบุคคล ครูภาษาไทยควรใช้กระบวนการ 4 ขั้นตอนของอคิตะในการเปิดประเด็นและสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วส่งต่อมายัง “แบบฝึกทักษะ” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือฝึกย้ำทำหลังจบชั่วโมงเรียน เพื่อป้องการเขียนสะกดคำผิด และคงไว้ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง **ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป** เพื่อขยายผลและต่อยอดพรมแดนความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในรูปแบบหัวข้อโครงการวิจัยสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้ หัวข้อวิจัยที่ 1. การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2. ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวอคิตะร่วมกับแบบสะท้อนคิดที่มีต่อทักษะการเขียนเรียงความและทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรรณิการ์ พลยุทธ์. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า กรุงเทพฯ. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ. (2559). แผนปรับปรุงการสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ (Akita Action). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

จิราพร ขวัญธนเจริญ, อภิชาติ พยัคฆิน และธัชทฤต เทียมธรรม. (2565). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอะคิตะที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาจุฬาคชสาร, 13(2), 38-48.

ชวลิต ชูกำแพง. (2561). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ (AKITA Action). วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 1(1), 9-16.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2554). ทักษะการเขียนภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวัลย์ มาศจรัส, เชาวฤทธิ์ จงเกษมบุญ, มาลี กาญจนกิจ และพรพรรณ มาศจรัส. (2550). นวัตกรรมการศึกษาชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพมหานคร: เซ็นจูรี่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

ปิยาพัชร เที่ยงตรง. (2565). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิตะ เรื่อง การคูณและการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์, เฉลิมชัย มนูเสวต และวาสนา วิสฤตาภา. (2562). ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้การสอนเชิงรุกอาคีตะโมเดลในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13(1), 93-106.

โรงเรียนบ้านคำสว่าง. (2567ก). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียน ปีการศึกษา 2566. อุบลราชธานี: กลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนบ้านคำสว่าง.

โรงเรียนบ้านคำสว่าง. (2567ข). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคำสว่าง พุทธศักราช 2567. อุบลราชธานี: กลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนบ้านคำสว่าง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การจัดการเรียนรู้รูปแบบอะคิตะโมเดล “AKITA MODEL” โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น (Akita Action). กรุงเทพมหานคร: สภาการศึกษา.

สุทิติ ขัตติยะ. (2551). ศาสตร์การเขียน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เปเปอร์เฮาส์.

อนงพันธุ์ ใบสุขันธ์. (2551). การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นอนุบาล. ใน การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกกนก พญาดำรง. (2559). การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิค การเล่าเรื่อง (Story telling). เวชบันทึกศิริราช, 9(3), 194–196.

Akita Improvement Investigating Committee. (2017). School improvement supporting plan. Akita Prefecture: Ministry of Education.

Arimoto, M., Abiko, M., Shin, H., & Saye, J. W. (2020). The secret of Akita: The process of scaling up the unique Akita brand to a prefectural-wide practice over 70 years. Annual Bulletin, Graduate School of Education, Tohoku University, 6, 15–41.

Orbuda, V. B. H., & Escarlos, G. S. (2025). Assessing Japan's academic excellence: A comprehensive analysis of PISA performance trends. International Journal of All Research Writings (IJARW), 7(1), 265–270.